

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

«Εισαγωγή στην εκπαίδευση: δουλεύοντας με παραβατικούς νέους με συνυπάρχουσες ψυχιατρικές διαταραχές»

1^η Σειρά

Συνολική διάρκεια εκπαίδευσης 20 ώρες

❖ 12 ώρες ασύγχρονη εκπαίδευση
(αποστολή βιντεοσκοπημένων εισηγήσεων)

❖ 8 ώρες ζωντανής πρακτικής εκπαίδευσης από απόσταση

Ημερομηνίες ζωντανών συναντήσεων:

- ✓ Σάββατο 13/3/2021
- ✓ Κυριακή 14/3/2021

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ

Ομάδα Σχεδιασμού: Κ. Μπόλιας, Φ. Πασσιά, Γ. Γραμματόπουλος, Ν. Μαυροειδή, Π. Χούλη

Οργάνωση: Τμήμα Επιστημονικής Τεκμηρίωσης & Εκπαίδευσης.

Κέντρο Παιδιού & Εφήβου

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία και τα δεδομένα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, οι έγκλειστοι στις φυλακές εμφανίζουν, συχνότερα από το γενικό πληθυσμό, προβλήματα ψυχικής υγείας τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της φυλάκισής τους. Νοσολογικές οντότητες (Ψυχιατρικές Διαταραχές) όπως σχιζοφρένεια, κατάθλιψη, διπολική διαταραχή, διαταραχές προσωπικότητας καθώς και προβληματικές συμπεριφορές από χρήση ψυχοδραστικών ουσιών παρατηρούνται συχνότερα μεταξύ των φυλακισμένων, σε σύγκριση με τον γενικό πληθυσμό.

Επιπλέον, η ΔΕΠ-Υ, η διαταραχή διαγωγής, διαταραχές προσωπικότητας και ο αυτισμός, ιδιαίτερα μέσης και υψηλής λειτουργικότητας, έχει περιγραφεί ότι σχετίζονται με περιπτώσεις παραβατικότητας και εμπλοκής με το νόμο σε εφήβους και νεαρούς ενήλικες, καθώς επίσης και ότι αυξάνουν τη συχνότητα και πιθανότητα εμφάνισης ανάλογων περιστατικών (Maggs, Patrick, & Feinstein, 2008, Young, Misch, Collins & Gudjonsson, 2011).

Ερευνητικά έχει τεκμηριωθεί η συσχέτιση μεταξύ παραβατικότητας και νοητικής υστέρησης: το 20% των ανήλικων παραβατών στο Ηνωμένο Βασίλειο εμφανιζόταν με νοητική υστέρηση, η οποία επηρεάζει σημαντικά την κατανόηση των κοινωνικών συμβάσεων και των κανόνων δικαίου (Chitsabesan et al., 2007, Lindsay et al., 2011, Zhang, Barrett, Katsiyannis & Yoon, 2011).

Στην Ελλάδα, σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2005 στις Φυλακές Κορυδαλλού, ποσοστό 2,63%, των κρατουμένων διαγνώσθηκαν με ψύχωση (Alevizopoulos, 2006). Το αντίστοιχο ποσοστό την ίδια περίοδο ήταν 1,6% στην Ιρλανδία (Kennedy et al., 2005).

Η ανάδειξη της σχέσης μεταξύ των Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος και παραβατικής συμπεριφοράς εντός του συστήματος απονομής ποινικής δικαιοσύνης χρονολογείται από τις αρχές της δεκαετίας του 1940 με τις πρώτες σχετικές μελέτες. Η αυξημένη πιθανότητα εμπλοκής με το νόμο σχετίζεται συχνά με την κοινωνικά ασύμβατη συμπεριφορά, αλλά και των συνεπειών που επιφέρουν οι πράξεις του ατόμου με ΔΑΦ (Warren, 2006).

Συχνότατα η ύπαρξη αυτών των διαταραχών υποτιμάται ή, κυρίως, περνά απαρατήρητη στα πλαίσια των φυλακών ή άλλων σωφρονιστικών ιδρυμάτων. Να σημειωθεί ότι οι σχετικές συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας υπογραμμίζουν την ανάγκη και χρησιμότητα της συστηματικής ανίχνευσης των προαναφερομένων ψυχιατρικών διαταραχών κατά την έναρξη της κράτησης.

Πριν την εμπλοκή με τον νόμο, στην πρώιμη εφηβεία υπάρχουν συμπεριφορές που προβληματίζουν και χαρακτηρίζονται ως αποκλίνουσες οι οποίες σχετίζονται με ψυχιατρικές διαταραχές. Το οικογενειακό αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον συχνά αγνοεί και υποτιμά τον συσχετισμό αυτό με αποτέλεσμα την

έλλειψη κατάλληλης παρέμβασης αλλά και την αύξηση του κινδύνου για ανάπτυξη παραβατικής συμπεριφοράς

Η διαχείριση των υποκείμενων ψυχιατρικών διαταραχών, στα πλαίσια τόσο της προ παραβατικής συμπεριφοράς όσο και της εμπλοκής με το νόμο, παρουσιάζει ιδιαιτερότητες και θα μπορούσε να επηρεάσει θετικά τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη εξέλιξη των ατόμων αυτών. Προγράμματα στοχευμένης θεραπείας και αποκατάστασης, ανάλογα με την υποκείμενη διαταραχή, βελτιώνουν την πρόγνωση και μειώνουν αφενός μεν τον κίνδυνο εμφάνισης παραβατικότητας και αφετέρου τη συχνότητα υποτροπών στο πληθυσμό αυτό (υποτροπές παραβατικότητας, νέα αδικήματα, επαναφυλακίσεις) (Møller et al., 2007).

Η κλινική εμπειρία αναδεικνύει τη σημασία των πολυμεθοδικών (multi-modal) προσεγγίσεων, καθώς η παρέμβαση υλοποιείται σε ποικίλους χώρους (σχολείο, σπίτι, γειτονιά, κοινότητα) επιβάλλοντας την ευελιξία και συνδυάζοντας πλήθος τεχνικών και προσεγγίσεων. Επιπλέον λόγω της πολυπλοκότητας του φαινομένου είναι επιβεβλημένη η διατομεακή συνεργασία και η διεπιστημονική προσέγγιση.

Η λειτουργία της διεπιστημονικής Ομάδας στο πλαίσιο της παρέμβασης είναι καθοριστικής σημασίας καθώς συμβάλει στην πλαισίωση του θεραπευτή, του θεραπευόμενου και του ευρύτερου κοινωνικού πλαισίου.

Η «Ειδική μονάδα ψυχικής υγείας παρέμβασης - Οσελότος» για νεαρά άτομα με αποκλίνουσα, παραβατική συμπεριφορά και το Τμήμα Επιστημονικής Τεκμηρίωσης και Εκπαίδευσης του Κέντρου Παιδιού και Εφήβου, διοργανώνουν την 1^η σειρά του εκπαιδευτικού με τίτλο: «Εισαγωγή στην εκπαίδευση: δουλεύοντας με παραβατικούς νέους με συνυπάρχουσες ψυχιατρικές διαταραχές».

Σκοπός: Οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν γνώσεις και να αναπτύξουν δεξιότητες, στάσεις, απόψεις και συμπεριφορές σε σχέση με την παραβατικότητα των νέων και τις συνυπάρχουσες ψυχιατρικές διαταραχές, εφαρμόσιμες στη δουλειά με αυτόν τον πληθυσμό, όπως αυτές προκύπτουν από τις κύριες θεωρητικές και κλινικές προσεγγίσεις.

Στόχοι:

- α.** Οι εκπαιδευόμενοι να γνωρίζουν το νομικό πλαίσιο που συνδέεται με την παραβατικότητα των νέων στην Ελλάδα σήμερα αλλά και το εξωτερικό
- β.** Να γνωρίζουν τις ψυχιατρικές διαταραχές που συνδέονται με την παραβατικότητα των νέων στην Ελλάδα σήμερα αλλά και το εξωτερικό
- γ.** Να εξοικειωθούν με τα βασικά εργαλεία υποδοχής του περιστατικού, στο συγκεκριμένο πλαίσιο
- δ.** Να έρθουν σε επαφή με τις βασικές αρχές των θεραπευτικές προσεγγίσεις, όπως και με τις ιδιαιτερότητες στην εργασία με παραβατικούς νέους με συνυπάρχουσες ψυχικές διαταραχές και την οικογένειά τους
- ε.** Να εξοικειωθούν με το ρόλο και τη σημασία της διεπιστημονικής ομάδας και της διατομεακής συνεργασίας.

Ωστε:

1. Να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν/αναζητήσουν πιθανή υποκείμενη ψυχιατρική διαταραχή
2. Να εντάξουν προσαρμοσμένες προσεγγίσεις στην κλινική /επαγγελματική τους πρακτική
3. Να αναπτύξουν μια “κουλτούρα” διεπιστημονικής και διατομεακής συνεργασίας

Συμμετέχοντες: Επαγγελματίες που ενδιαφέρονται να εργαστούν ή εμπλέκονται ήδη στη διαχείριση νεαρών ατόμων με παραβατική συμπεριφορά και συνυπάρχουσες ψυχιατρικές διαταραχές.

Περιεχόμενο

1. Ψυχιατρική νοσηρότητα και παραβατικότητα

- ✓ Έρευνες σε φυλακές και μελέτες επιπολασμού
- ✓ Θεσμικό πλαίσιο – ρυθμίσεις ποινικού συστήματος σε παραβατικότητα ανηλίκων
- ✓ ΔΕΠ-Υ
- ✓ Διαταραχή Διαγωγής
- ✓ Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος Μέσης & Υψηλής Λειτουργικότητας
- ✓ Μαθησιακές δυσκολίες
- ✓ Διπολική διαταραχή
- ✓ Διαταραχές προσωπικότητας
- ✓ Σχιζοφρένεια

2. Νομοθετικό πλαίσιο και διαθέσιμες υπηρεσίες

- ✓ Παράγοντες που εμπλέκονται με την παραβατικότητα ανηλίκων
- ✓ Ιστορική εξέλιξη δικαίου ανηλίκων
- ✓ Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων (αρμοδιότητες ΥΕΑ & παράδειγμα)
- ✓ Θεραπευτικά μέτρα
- ✓ Ποινικός σωφρονισμός (σωφρονιστικά καταστήματα)
- ✓ Κατηγορίες αδικημάτων
- ✓ Προφίλ ανηλίκων παραβατών

3. Η πραγματικότητα στην Ελλάδα

- ✓ Αριθμητική καταγραφή εξυπηρετούμενων ανηλίκων
- ✓ Εξυπηρετούμενοι ανήλικοι ανά μορφωτικό επίπεδο
- ✓ Εξυπηρετούμενοι ανήλικοι ανά υπηκοότητα
- ✓ Περιεχόμενο δικαστικών αποφάσεων
- ✓ Καταγραφή εισαχθέντων κατηγορουμένων ανηλίκων ανά αδίκημα

4. Προτάσεις παρέμβασης σε παραβατικούς νέους με ψυχιατρική νοσηρότητα

- ✓ Παράγοντες πρόγνωσης παραβατικότητας
- ✓ Θέματα αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας
- ✓ Επιβαρυντικοί παράγοντες στην κλινική πράξη
- ✓ Προτάσεις παρέμβασης

5. Εμπειρία από εξωτερικό. Εφαρμοσμένα μοντέλα και παρεμβάσεις

- ✓ Mindfulness
- ✓ States of mind
- ✓ Μοντέλα παρέμβασης
- ✓ Θεωρία του δεσμού
- ✓ Learned helplessness
- ✓ Κανονικός και παραμελημένος εγκέφαλος

6. Ειδική Μονάδα Οσελότος. Παρουσίαση του μοντέλου του Οσελότου

- ✓ Ιστορικό ίδρυσης της Μονάδας. Οι λόγοι για τους οποίους ιδρύθηκε, ποια ήταν η ανάγκη που ήρθε να καλύψει
- ✓ Παρεχόμενες υπηρεσίες
- ✓ Διεπιστημονική Ομάδα: ειδικότητες
- ✓ Θεραπευτικό Μοντέλο. Στάδια Παρέμβασης.
- ✓ Ιδιαιτερότητες/ Διαφοροποιήσεις ως μονάδα ψυχικής υγείας
- ✓ Μακροπρόθεσμοι Στόχοι

7. Intake- Λήψη ψυχιατροδικαστικού ιστορικού- Έκθεση

- ✓ Ιδιαιτερότητες πληθυσμιακής ομάδας - Ανάδειξη σημαντικότητας - Δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης στο πλαίσιο.
- ✓ Intake (Αίτημα, παραπομπή, στοιχεία)
- ✓ Παιδοψυχιατρικό ιστορικό, κοινωνικό ιστορικό, ψυχιατροδικαστικό ιστορικό, ψυχιατρικό.
- ✓ Αξιολογητικά ειδικών Θεραπειών (εργοθεραπεία-λογοθεραπεία-ειδικό παιδαγωγικό)
- ✓ Θεραπευτική πρόταση
- ✓ Σύνταξη έκθεσης

8. Ειδικές θεραπευτικές παρεμβάσεις - Θεραπευτική σχέση

- ✓ Ιδιαιτερότητες σε σχέση με την πληθυσμιακή ομάδα, ανάδειξη σημαντικότητας, δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης στο πλαίσιο.
- ✓ Διαχείριση στερεοτύπων και πεποιθήσεων σχετικά με τον έλεγχο (νόμος, αστυνομία , δικαστήρια, ψυχική Υγεία)
- ✓ Δημιουργία και διατύπωση αιτήματος
- ✓ Προσεγγίσεις που ενδείκνυνται
- ✓ Αμεσότητα στον χρόνο παρέμβασης
- ✓ Δημιουργία θεραπευτικής σχέσης ως πρωταρχικός θεραπευτικός στόχος

9. Δουλειά με την οικογένεια- το σχολείο- την κοινότητα

- ✓ Επίπεδο λειτουργικότητας οικογένειας. Ιδιαιτερότητες πληθυσμιακής ομάδας
- ✓ Υποστηρικτικό δίκτυο στην εκτεταμένη οικογένεια
- ✓ Υποστηρικτικό δίκτυο στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.
- ✓ Αξιοποίηση και διασύνδεση της οικογένειας με το υποστηρικτικό δικτύου
- ✓ Δομές και πρόσωπα ως υποκατάστατα οικογενειών

10. Διατομεακή συνεργασία

- ✓ Δικαστικές αρχές
- ✓ Αστυνομία
- ✓ Σχολείο
- ✓ Φορείς παιδικής προστασίας
- ✓ Φορείς υγείας
- ✓ Κοινωνικές υπηρεσίες

11. Διεπιστημονική ομάδα

- ✓ Ο ρόλος της Διεπιστημονικής Ομάδας
- ✓ Σύνθεση
- ✓ Λειτουργιά - Διαδικασίες
- ✓ Συζήτηση Περιστατικών

12. Παρουσίαση περιστατικού (με έμφαση σε intake/ λήψη ιστορικού και συγγραφή έκθεσης)

- ✓ Περιπτώσεις από την ομάδα του Οσελότου

13. Εργαστήριο intake/ λήψη ιστορικού/ συγγραφή έκθεσης

- ✓ Εργαστήριο με την ίδια έμφαση

14. Παρουσίαση περιστατικού (με έμφαση σε διατομεακή συνεργασία και θεραπευτική προσέγγιση)

- ✓ Η περίπτωση Locos

15. Εργαστήριο/α θεραπευτικού πλάνου/ διατομεακής συνεργασίας/ διεπιστημονικής ομάδας

- ✓ Εργαστήριο με την ίδια έμφαση

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ ΥΠΟΚΕΙΤΑΙ ΣΕ ΜΙΚΡΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Μέσα /υλικό:

- ✓ Ασύγχρονη εκπαίδευση:
  - αποστολή βιντεοσκοπημένων εισηγήσεων στις ημερομηνίες που αναφέρονται στο πρόγραμμα
  - αρχεία ppt των εισηγήσεων, μέσω dropbox
  - προτεινόμενη βιβλιογραφία, μέσω dropbox
- ✓ Ζωντανές διαδικτυακές συναντήσεις, στις ημερομηνίες που αναφέρονται στο πρόγραμμα
  - Μέσω της εφαρμογής google meet

Συμμετέχοντες – προφίλ:

- ✓ Επαγγελματίες ψυχικής υγείας
- ✓ Εκπαιδευτικοί
- ✓ Κοινωνικοί επιστήμονες- Επαγγελματίες κοινωνικής φροντίδας
- ✓ Δικαστικοί
- ✓ Τελειόφοιτοι ή Μεταπτυχιακοί φοιτητές / -τριες σε Προγράμματα συναφή με τα παραπάνω (Ψυχική Υγεία, Ειδική Αγωγή και Εγκληματολογία)

Οι οποίοι:

- ✓ Εργάζονται ήδη με παραβατικούς νέους με συνυπάρχουσες κλινικές οντότητες, ή
- ✓ Έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον να εργαστούν με αυτούς τους νέους

Αξιολόγηση Σεμιναρίου: Οι συμμετέχοντες θα κληθούν να συμπληρώσουν ανώνυμα ένα αξιολογητικό έντυπο για κάθε συνάντηση και ένα, συνολικά, στο τέλος της σειράς των σεμιναρίων

Χρόνος / τόπος διεξαγωγής

Οι συναντήσεις των εργαστηρίων/ ασκήσεων θα γίνουν ζωντανά και διαδικτυακά, σε περιβάλλον ηλεκτρονικής πλατφόρμας συναντήσεων Google meet, στις ημερομηνίες και ώρες που αναγράφονται. Η αποστολή των βιντεοσκοπημένων εισηγήσεων προς μελέτη θα γίνεται δυο εβδομάδες πριν την αντίστοιχη συνάντηση.

Δηλώσεις συμμετοχής: Έως 23/2/2021 - Ηλεκτρονικά στο www.krechios.gr (επιλέγοντας το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα)

Κόστος συμμετοχής

- 180.00 ευρώ: Αρχική τιμή
- 140,00: Ειδική τιμή για φοιτητές, ανέργους, ομαδικές εγγραφές (3 άτομα και άνω), εγγραφές έως 21/1/2021 και πληρωμή με πιστωτική κάρτα.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΩΜΗ ΣΕ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η καταβολή του ποσού γίνεται με κατάθεση στον Τραπεζικό Λογαριασμό: Εθνική Τράπεζα, **Αριθμός Λογαριασμού: 760/296002-85, IBAN: GR 440 110 76 000000 760 296002-85 SWIFT τράπεζας (BIGETHNGRAA. Δικαιούχος: Κέντρο Παιδιού και Εφήβου.** Παρακαλούμε όπως αναγράψετε στο καταθετήριο **το ονοματεπώνυμό σας**

- ✓ Σε περίπτωση έκπτωσης, λόγω φοιτητικής ή άλλης ιδιότητας, παρακαλούμε να αποστέλλετε αντίγραφο του σχετικού αποδεικτικού, μαζί με το καταθετήριο.
- ✓ Σε κάθε περίπτωση, παρακαλούμε να αποστέλλετε το καταθετήριο της τράπεζας στη διεύθυνση επικοινωνίας seminars@kpechios.gr

Το συνολικό ποσό της οικονομικής συμμετοχής δεν επιστρέφεται σε περίπτωση που:

- Ο / Η συμμετέχοντας/ουσα ακυρώσει τη συμμετοχή του την παραμονή ή την ημέρα έναρξης του Σεμιναρίου.
- Ο/Η συμμετέχοντας/ουσα δεν εμφανιστεί στο Πρόγραμμα χωρίς προειδοποίηση.

Το ποσό της οικονομικής συμμετοχής επιστρέφεται σε περίπτωση που:

- Ο / Η συμμετέχοντας/ουσα ακυρώσει τη συμμετοχή του έως και 7 ημέρες πριν την έναρξη του προγράμματος.
- Το πρόγραμμα ακυρωθεί με ευθύνη του Κέντρου Παιδιού & Εφήβου.

Δηλώσεις συμμετοχής / εγγραφές έως 23/2/2021:

Ηλεκτρονικά στο www.kpechios.gr (επιλέγοντας το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα)

Για την οριστικοποίηση της εγγραφής απαιτείται η αποστολή του αποδεικτικού κατάθεσης του ποσού, καθώς και των δικαιολογητικών εγγράφων για την παροχή έκπτωσης ανά περίπτωση.

Πληροφορίες: Τμήμα Επιστημονικής Τεκμηρίωσης & Εκπαίδευσης, Χούλη Παρασκευή,

Τηλέφωνο: 6984601372, 2105731581, Δευτέρα – Παρασκευή: 10:00-15:00

E-mail: seminars@kpechios.gr